

- фінансування організаційних заходів щодо здійснення аграрної реформи на регіональному рівні, післяприватизаційна підтримка розвитку реформованих господарств, створення спеціалізованої консалтингової інфраструктури з інформаційного забезпечення;
- розвиток мережі інфраструктури сервісного обслуговування, заготівель, оптової торгівлі;
- формування ринків матеріальних ресурсів і капіталу;
- ефективне використання наявного земельного фонду;
- реформування соціальної сфери села та розбудови її інфраструктури.

Література.

1. Буздалов І.М. Забезпечити пріоритет сільського розвитку / І. Буздалов // АПК: економіка, управління. – 2011. – № 7. – С. 13-23.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. РПС і Регіональна економіка: [навчально-методичний посібник] / О.М. Петрига – К.: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2009. – 302 с.
4. Оганян Г.А. Політична економія: [навчальний посібник] / Г.А. Оганян. – К.: МАУП, 2003. – 233 с.
5. Хвесик М.А. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: [навчальний посібник] / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, П.П. Пастушенко. – К.: «Кондор», 2004. – 226-227 с.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

**ГОНЧАРЕНКО С.І., ЗДОБУВАЧ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

На сучасному етапі глобальної конкуренції для технологічно відсталих країн не має шансів досягти високого рівня споживання, а отже і високого рівня життя та соціальних стандартів. Нажаль до таких країн належить і Україна, яка не відповідає вимогам постіндустріального етапу економічного розвитку [4].

* Науковий керівник: Мазнев Г. Є., к.т.н., професор

В умовах глобалізації і інтеграції України до світових продовольчих ринків відбувається зростання конкуренції, це змушує вітчизняних агровиробників зберегти та збільшити конкурентні переваги власного виробництва сільськогосподарської продукції, що можливо досягти шляхом переходу від традиційних методів виробництва до запровадження і адаптування інноваційних технологій, постійного пошуку та реалізації ефективних управлінських рішень.

Подальша інтенсифікація сільськогосподарського виробництва повинна відбуватися не за рахунок екстенсивних та інтенсивних ресурсоемних методів виробництва, а шляхом ефективного використання і збереження наявних виробничих ресурсів.

За останні роки спостерігається постійне збільшення виробничих витрат на виробництво сільськогосподарської продукції (рисунок), що в свою чергу призводить до зниження економічної ефективності виробництва.

Зважаючи на тенденції збільшення витрат на виробничі ресурси та деструктивні процеси ґрунтів, стратегічним напрямком ефективного вітчизняного землеробства є ресурсозбереження, яке має стати основою стратегії і тактики господарської діяльності сучасного аграрного підприємства та політикою держави.

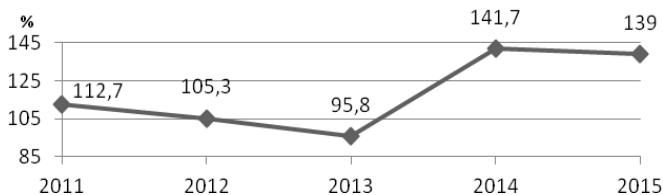

Рис. Динаміка сукупного індексу витрат на виробництво сільськогосподарської продукції

*Джерело: розроблено за даними Державної служби статистики України [5]

Для підвищення ефективності використання ресурсів актуальним є залучення у виробництво інноваційних ресурсозберігаючих технологій *Mini-till*, *No-till* та *Strip-till*. Це дасть можливість задовольнити зростаючі потреби споживання і використання сільськогосподарської продукції, здійснити технічне та технологічне переоснащення галузі, зберегти наявний природний

потенціал України та відродити її економіку. В поєднанні з іншими інноваціями сільського господарства, ресурсозберігаюче землеробство є основою розвитку стійкого високоефективного аграрного виробництва [1; 2].

За результатами проведених розрахунків на основі розроблених за методикою [3] технологічних карт вирощування кукурудзи на зерно для умов ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна» Зміївського району Харківської області було встановлено доцільність запровадження інноваційних технологій вирощування кукурудзи на зерно.

Визначено, що інноваційні ресурсозберігаючі технології дозволяють зменшити загальну кількість технологічних операцій з 11 при існуючій технології до 9 за *Mini-till* і 7 за *No-till* та *Strip-till* технологіями. Це дає можливість скоротити кількість техніки та обладнання з загальної кількості 16 одиниць за існуючою технологією до 10 одиниць за *No-till* технологією, що в свою чергу дозволяє зменшити загальну вартість комплексу механізації на 23,5 % (4,3 млн. грн.).

За результатами порівняння собівартості вирощування кукурудзи на зерно при різних технологіях виробництва, найбільшу собівартість вирощування має існуюча технологія – 2138,01 грн./т. Виробнича собівартість продукції за мінімальною технологією становить 1811,68 грн./т, за нульовою – 1667,34 грн./т., за смужковою технологією – 1628,70 грн./т.

У структурі собівартості при переході на інноваційні технології значно скорочуються витрати на паливо-мастильні матеріали. Так при запровадженні *Mini-till* технології витрати зменшуються у 1,93 рази, при *Strip-till* технології в 2,18 рази, а при *No-till* технології у 2,77 рази менше ніж за існуючою технологією. Таке суттєве зменшення витрат стало можливим через скорочення кількості агротехнологічних операцій та виключення найбільш енергоємної операції – оранки.

Інноваційні технології дозволяють знизити витрати на мінеральні і інші види добрив у 1,6 рази при запровадженні *Mini-till* і *No-till* технологій, та в 1,88 рази при вирощуванні кукурудзи на зерно за технологією *Strip-till*.

Водночас новітні технології потребують збільшення витрат для придбання насінневого матеріалу на 40 %, та на засоби захисту рослин. В порівнянні з існуючою технологією витрати на гербіциди зростають на 29,93 % при *Mini-till* технології, та на 46,05 % при запровадженні *No-till* та *Strip-till* технологій.

Розраховано, що при запровадженні ресурсозберігаючих

технологій на площі 300 га сільськогосподарських угідь річна економія експлуатаційних витрат за рахунок запровадження *Mini-till* технології складає – 930,04 тис. грн., *No-till* технології – 1482,61 тис. грн., *Strip-till* технології – 1604,32 тис. грн.

Найбільший річний економічний ефект підприємство отримас при переході на нульову технологію вирощування кукурудзи, а саме – 2583 тис. грн. При запровадженні смугової та мінімальної технології – 2420 тис. грн. і 1379 тис. грн. відповідно.

Отже, ресурсозберігаючі технології забезпечують зниження прямих затрат праці, матеріаломісткості продукції і виробничих процесів, дозволяють збільшити урожайність сільськогосподарської продукції, що в комплексі знижує собівартість виробництва та підвищує його економічну ефективність і конкурентоспроможність.

На основі проведених розрахунків вважаємо обґрунтованим запровадження інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур вітчизняними товаровиробниками, що дасть можливість отримати додатковий економічний, а з часом екологічний та іншого виду ефект.

Література.

1. Гончаренко С.І. Інноваційний розвиток агротехнологій / С. І. Гончаренко // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства. – Харків: «Міськаррук». – 2015. – Вип. 1. – С. 133-135.
2. Інноваційні ресурсозберігаючі технології: ефективність в умовах різного фінансового стану агроформувань: [монографія] / За ред. професора Г.Є. Мазнева. – Харків: Вид-во «Майдан», 2015. – 592 с.
3. Методика розробки технологічних карт та нормативів витрат культур на вирощування сільськогосподарських культур / [Д.І. Мазоренко, Г.Є. Мазнев та ін.]. – Харків: ХДТУСГ, 2003. – 50 с.
4. Пожуєва Т.О. Інноваційний розвиток економіки України: необхідність, реалії, перспективи / Т.О. Пожуєва // Економічний вісник Донбасу. – 2014. – № 1 (35). – С. 168-172.
5. Сільське господарство України: статистичний збірник за 2015 рік / [Відповідальний за випуск О.М. Прокопенко]. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 379 с.